

KUVA-toimialan vastaukset Helsingin vammaisneuvoston jäsenten ja varajäsenten esittämiin kysymyksiin toimialalle ja -toimialajohtajalle

Tämä dokumentti on kooste Helsingin vammaisneuvoston esittämistä kysymyksistä ja Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan (KUVA) vastauksista. Vastaukset on käyty läpi myös suullisesti vammaisneuvoston kokouksessa 17.3.2026. Kooste kokoaa keskustelun pääsisällöt ja tunnistetut kehittämisteemat. Dokumentti ei ole päätösasiakirja; mahdolliset jatkotoimet valmistellaan ja käsitellään erikseen kaupungin normaaleissa suunnittelu- ja päätöksentekoprosesseissa.

Kulttuurin toimialan yhteistyö pitkäaikaissairaus- ja vammaisjärjestöjen kanssa

Kysymys:

Millainen kokemus toimialajohtajalla ja johtamillasi nuoriso-, liikunta-, kirjasto- ja kulttuuripalveluilla on yhteistyöstä sosiaali- ja terveysalan ja vammaisjärjestöjen ja toimijoiden kanssa?

- Liikuntapalvelut tekee yhteistyötä kumppaneiden kanssa mm. liikuntapaikkarakentamisessa ja palveluiden kehittämisessä. Yhteistyössä järjestöjen kanssa järjestetään erilaisille kohderyhmille suunnattuja toimintoja, esimerkiksi soveltavan liikunnan liikuntaryhmiä.
- Liikuntapalvelut on solminut vuosittain yhteistyösopimuksia sosiaali- ja terveysalan sekä vammaisjärjestöjen, kuten Uudenmaan Lihastautiyhdistyksen, Kukunorin, Kehitysvammatuki 57:n ja Uudenmaan Pyörätuolitanssijoiden kanssa.
- Kulttuuripalveluissa yhteistyötä vammaisjärjestöjen kanssa on tähän mennessä pääosin kehittänyt Kulttuurikeskus Caisa. Kumppaneita ovat olleet Outsider Art Festivaali, Ursa Minor, Uudenmaan pyörätuolitanssijat, X-dance festivaali, Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset ja LiVe Ammattiopisto.
- Lisäksi Kanneltalossa on tehty yhteistyötä kehitysvammaisten nuorten teatteriryhmän sekä Kuurojen liiton kanssa.
- Nuorisopalvelujen vammaisille nuorille suunnatun Sankarit-toiminnan yhteistyökumppanit vaihtelevat teemojen ja sisältöjen mukaan. Pisimpään yhteistyötä on tehty Kehitysvammatuki 57:n kanssa.
- Kirjastopalveluissa yhteistyötä tehdään vähemmän järjestöjen kanssa, mutta pitkäaikainen yhteistyö Saavutettavuuskirjasto Celian kanssa mahdollistaa palvelun käyttöön rekisteröityneille pääsyn Celian laajoihin äänikirja-aineistoihin. Kaikki halukkaat voivat rekisteröityä kirjaston toimipisteissä.

Kysymys:

Miten sitä voitaisiin lisätä? Yhteistyöstä esimerkki: Kehitysvammatuki 57:ssä on loistavia esimerkkejä yhteistyöstä esim. Q-teatterin ja yhdistyksen kohderyhmän (sekä vammaiset itse ja vammaisten lasten vanhemmat) kanssa. Esittävä ja luova toiminta mahdollistavat paljon ilmaisua ja vuorovaikutusta. Monesti se ohittaa erilaisia toimintakyvyn esteitä. Olisi hienoa nähdä sitä enemmän. Miten kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala voisi lisätä ja edistää sitä? Onko vinkkejä vammaisalan järjestöille?

- Kulttuuripalveluissa tarkastellaan moninaisuusvision puitteissa moninaisuuden toteutumista niin sisällöissä kuin kumppaniyhteistyössä. Parhailtaan etsitään taiteen ja kulttuurin tekijöitä yhteistyökumppaneiksi, joiden kanssa tehtävä työ mahdollistaisi rakenteellisia muutoksia mm. ohjelmistojen suunnittelussa sekä tukisi osaamisen kehittämistä tasolle, jossa erityisryhmiä osataan huomioida lähtökohtaisesti, ei vain pistemäisesti.
- Liikuntapalvelut lisää järjestöjen osallistamista palvelujen suunnitteluun ja panostaa tiedonvaihdon kehittämiseen.
- Nuorisopalveluissa nähdään, että yhteistyötä sote-alan ja vammaisjärjestöjen kanssa voitaisiin lisätä esimerkiksi kehittämishankkeilla.
- Hankkeet voisivat vahvistaa nuorisopalveluiden vapaa-ajan toiminnan ja kulttuurisen osallisuuden saavutettavuutta ja samalla näkyvyyttä.
- Kehittämishanke voisi myös määräaikaaisesti työllistää vammaisia nuoria aikuisia.
- Kaikissa palvelukokonaisuuksissa toiveena on saada ehdotuksia kumppaneiden ja muiden toimijoiden puolelta yhteistyön kehittämiseksi.

Kysymys:

Näkeekö KUVA-toimiala allergia- ja astmajärjestöt asiantuntijakumppaneina palvelujen kehittämisessä ja millä tavoin tätä yhteistyötä voisi vahvistaa?

- Tätä ei ole riittävästi tunnistettu. Hyvä, että asia nostetaan esille.

Miten hyvin vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten mukaan ottaminen toteutuu?

Kysymys:

Miten hyvin inklusio toteutuu kuvan toimialalla?

- Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen verkkosivujen ja digitaalisten palvelujen tuotannossa noudatetaan lähtökohtaisesti EU:n saavutettavuuskriteerejä, joiden tavoitteena on varmistaa, että palvelut ovat kaikkien käytettävissä.
- Toimiala huolehtii myös monikanavaisesta viestinnästä eli tietoa palveluista on saatavissa myös paperiesitteinä ja palveluja voi lähestyä puhelimitse.
- Kaupungilla on laaja esteettömyysmittaristo ja palvelukartan esteettömyyssovellus, joiden avulla toimipisteiden saavutettavuutta ja esteettömyystietoja tuotetaan.
- Liikuntapalvelut on laatinut toimintaansa ohjaamaan vision, jossa yhdenvertaisuus on toiminnan lähtökohta. Erilaisilta kohderyhmiltä pyritään poistamaan esteitä liikunnan harrastamiseen inklusion lisäämiseksi.
- Liikuntapalveluiden tuottamassa ”universaalissa” toiminnassa ja mahdollisuuksissa pystytään osin huomioimaan myös erityis- ja vähemmistöryhmiä. Tällaisia ovat mm. ikääntyneiden liikuntakurssit, ulkokuntosalit ja edulliset kausituotteet omaehtoiseen liikuntaan. Tämä toiminta ei edellytä todistuksia tai kuulumista tiettyyn kohderyhmään.
- Tämän ohella tuotetaan eri kohderyhmien erityispiirteitä huomioivaa toimintaa, kuten soveltavan liikunnan ryhmiä ja yhteistyösopimuksia erilaisten vammais- ja toimintarajoitteisten järjestöjen kanssa.
- Kulttuuripalvelukokonaisuus on laatinut moninaisuusvision, johon inklusiivisuuden näkökulma sisältyy. Jokaiselle kulttuuripalvelulle (kulttuurikeskukset, museo,

kaupunginorkesteri ym.) on vision puitteissa luotu omat tavoitteensa kulttuuripalvelujen yhdenvertaisempaan saavutettavuuteen.

Vision ydin:

Helsingin kaupungin moninaisuutta edistävien kulttuuripalveluiden parissa jokainen tuntee olonsa tervetulleeksi ja kunnioitetuksi. Kokeilemalla ja tekemällä kulttuuria ja taidetta kaikkien helsinkiläisten on mahdollista tuntea yhteisyyttä ja osallisuutta - ilman samanlaisuuden vaatimusta.

- Nuorisopalveluiden toiminta on lähtökohtaisesti nuorten syrjäytymistä ehkäisevää ja heidän toimijuuttaan vahvistavaa. Oikeus mielekkääseen vapaa-aikaan nähdään kaikkien nuorten oikeutena taustasta ja tilanteesta riippumatta.
- Helsingin kaupunginkirjaston toimintaa ohjaa visio *Kirjaston suunta 2033*, jossa yhdeksi tavoitteeksi on asetettu puolustaa demokratiaa, sananvapautta ja kestävää yhteiskuntaa, jossa jokainen kaupunkilainen on yhteiskunnan vaikutusvaltainen jäsen.

Kysymys:

Millaisin toimin ja mitkä yhteistyötahot varmistavat yhdenvertaisen osallisuuden ja osallistumisen?

- Kulttuuripalveluissa on moninaisuusvision puitteissa havaittu tärkeimmäksi metodiksi tunnistaa, tunnustaa ja toimia. Tunnistetaan kulttuuripalvelujen henkilöstön osaamisen lisäämisen tarve sekä se, keitä ei vielä palvella. Erityisryhmien tavoittelemisen on hidasta, mutta eri vammaisryhmien osallisuuden esteet niin esiintyjinä kuin kokijoina on tunnistettu ja niitä on lähdetty purkamaan. Yhteistyökumppaneita on jo saatu, mutta niitä tarvitaan lisää.
- Liikuntapalveluissa kumppaneita ja kokemusasiantuntijoita osallistetaan liikuntapaikkarakentamiseen ja palveluiden kehittämiseen. Soveltavan liikunnan yhteistyösopimukset solmitaan järjestöjen ja yhdistysten kanssa.
- Keskeisiä yhteistyötahoja ovat muun muassa vammais- ja potilasjärjestöt, sosiaali- ja terveysalan toimijat, liikunta- ja urheiluseurat, liikuntaa edistävät yhdistykset sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostot.
- Nuorisopalvelujen Sankarit-toiminta suunnitellaan niin, että nuorten erityispiireet ja tarpeet huomioidaan ja varmistetaan kaikkien mahdollisuus osallistua.
- Sankarit-teatteriryhmä on jäsenenä Suomen harrastajateatteriiliiton Erityinen-verkostossa.
- Kaupunginkirjastolla on pitkä kokemus Celia-yhteistyöstä, mutta järjestöjen kanssa yhteistyötä ei juuri ole tehty. Avaus tähän on ollut neuromoninaisuushylyn perustaminen Etelä-Haagan kirjastoon yhteistyössä Helsingin seudun erilaisten oppijoiden (HERO) kanssa. Seuraava neuromoninaisuushylly on tulossa Jätkäsaaren kirjastoon.
- Kuva-toimialalla toteutetaan yhteistyössä Sankarit-nuorten kanssa Kuvan palvelujen osallistavaa arviointia tänä keväänä. Sankarit-toimintaan osallistuvat nuoret voivat halutessaan ilmoittautua mukaan ja kutsua myös muita. Kaikilla toimialoilla toteutetaan jossain muodossa pilotteja, joissa ns. haavoittuvassa asemassa olevat nuoret, jotka eivät välttämättä tule riittävästi kuulluksi, pääsevät antamaan ideoita palvelujen kehittämiseksi. Kuvalla tarkoituksena on vieraila nuorten kanssa useissa eri palvelukokonaisuuksia edustavissa toimipisteissä. Kehittämissideoiden keräämisen lisäksi kerrytetään myös henkilöstön ymmärrystä moninaisuudesta ja kartoitetaan mahdollisuuksia jatkaa keskustelua.

- Nuoret on myös kutsuttu Nuorten ääni kuuluu -tapahtumaan 19.5., jossa myös toimialajohto vierailee. Tässä vaiheessa on jo mahdollista tutustua pilotin tuloksiin.

Kysymys:

Yhdenvertaisuuden ja inklusion näkökulmasta on tärkeää, että mahdollisimman monen kulttuurintekijän ääni kuuluisi ja jälki näkyisi. Eräät musiikkiyhteisöt ovat jo päässeet hieman esille, kuten Resonaari-group ja Lyhdyn kokoonpanot. Vielä on kuitenkin paljon tehtävissä. Voisiko kaupunki ottaa mukaan erityisryhmien esiintyjä omiin festivaaleihinsa? Esim. Espan lava, Malmin kesä jne. Onko asiaa pohdittu kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla?

- Kulttuuripalvelujen moninaisuusvisioon on viitattu aiemmissa vastauksissa. Sen tavoitteena on erityisryhmien parempi toimijuus ja näkyvyys kumppaneina ja kulttuurin tekijöinä.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan toiminnan ja palvelujen laaja-alainen esteettömyys ja saavutettavuus

Kysymykset:

1. Miten kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala ottaa huomioon allergia- ja astmaoireiset kaupunkilaiset palvelujen suunnittelussa ja tilahankkeissa, jotta osallistuminen olisi aidosti yhdenvertaista?

2. Esim. hajusteallergisia on muutama prosentti väestöstä, mutta tuoksuyliherkkyyttä esiintyy 10-40 % väestöstä. Myös sisäilman laatu ja erilaiset kemikaalit voivat asettaa esteitä useille yliherkille kaupunkilaisille. Onko toimialalla yhtenäisiä linjauksia esimerkiksi hajusteettomista tiloista, sisäilman laadusta ja kemikaalialtistusten minimoinnista ja miten niiden toteutumista seurataan?

(Vastaus kahteen edelliseen kysymykseen.)

- Kaikissa tilahankkeissa noudatetaan rakentamisen ajan Terve talo -ohjekortteja sekä uudishankkeissa että peruskorjaushankkeissa. Ohjekortit on laadittu sisäilmasto-olosuhteiden sekä kestävien ja toimivien ratkaisujen saavuttamiseksi.
- Helsingin kaupunki on ohjeistanut työyhteisöjään tuoksuttomuuteen.
- Kaupunkilaisten käyttämiin ”isoihin” tiloihin suunnattua laajamittaista ohjeistusta tai kampanjaa ei aiheesta tiettävästi ole ollut.
- Hyvä että tämä asia on otettu esille.

Kysymys:

3. Erityisuimakortilla oli tärkeä rooli allergiaa, ihosairautta ja astmaa sairastavien ennaltaehkäisevänä toimenä. Kun sitä ei enää ole, niin miten kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut tukevat kaupunkilaisten terveyttä ennaltaehkäisevästi ja pienentää em. sairauksien oireilun aiheuttamaa osallistumisen estettä?

- Liikuntapalveluissa on tehty useita muutoksia hinnoitteluun, jotta yhä laajemmalle joukolle kaupunkilaisia mahdollistettaisiin edullisia ja jopa maksuttomia liikkumismahdollisuuksia:
- Liikuntapalveluissa otettiin käyttöön uusi tuote, [arkipäivätuo](#), joka on merkittävästi edullisempi (60 € / 6 kk tai 100 € / 12 kk) hinnaltaan kaikille asiakkaille. Arkipäivätuotteen ostamiseksi ei tarvita minkäänlaisia todistuksia.
- Helsingin kaupungin liikuntapalveluiden omissa uimahalleissa otettiin myös käyttöön [maksuttomat uinnit yli 68-vuotiaille](#). Uinti on maksuton kaikille vähintään 68 vuotta täyttäneille ja vaatii ainoastaan henkilöllisyyden (iän) tunnustamisen uimahallien kassalla.

- Liikuntapalveluiden [4kk kausituotteen hintaa](#) laskettiin merkittävästi aiemmasta. Kausituotteen hankinta ei vaadi minkäänlaisia todistuksia, joskin esimerkiksi ikääntyneet ja työttömät saavat tuotteesta vielä merkittävän lisäalennuksen.
- Lisäksi erityisuimakorttiudistuksen jälkeen nuorille ja nuorille aikuisille suunnattu [Puhti-liikunnan tarjonta](#) on muutettu maksuttomaksi. Tarjonnasta löytyy runsaasti eri liikuntamuotojen tarjontaa ympäri Helsinkiä. Myös nuorempien Vimma-liikunnan tarjonta säilyy maksuttomana. Lisäksi aikuisille suunnattuun [alueliikunnan](#) toimintaan on lisätty maksuttomia toimintoja.
- Tarjontaa on siis kehitetty monesta eri kulmasta erityisuimakorttiudistuksen jälkeen, ja pyrimme kehittämään tarjontaa jatkossakin.

Kysymys:

4. Näkeekö KUVA-toimiala allergia- ja astmajärjestöt asiantuntijakumppaneina palvelujen kehittämisessä ja millä tavoin tätä yhteistyötä voisi vahvistaa?

- Yhteistyötä ei tiettävästi ole juurikaan tehty tähän mennessä. Yhteistyömahdollisuuksia ryhdytään selvittämään.

Kysymys:

5. Miten eri vammaryhmien kohdalla toteutuu esteettömyys kaupungin kulttuuri- ja liikuntapaikoissa?

- Tilasuunnittelun lähtökohtana on, että kaikkiin kaupungin omassa käytössä oleviin hallintorakennuksiin järjestetään esteetön sisäänkäynti. Lisäksi kaikissa kaupungin hallintorakennuksissa, joissa on asiakaspalvelupiste, on esteettömät asiakaspalvelutilat sekä esteetön wc yleisölle avoimissa tiloissa.
- Kaupungin omistamilta sekä kaupungin itselleen ulkopuoliselta taholta vuokraamilta tiloilta edellytetään samantasoista esteettömyyttä. Vuokrattavien tilojen esteettömyys varmistetaan ennen vuokrasopimuksen allekirjoittamista.
- Merkittävien erikoistason rakennuskohteiden hankesuunnitteluvaiheessa vammais- ja vanhusneuvoston nimetyt edustajat osallistuvat suunnitelmien läpikäyntiin.
- Ulkoliikuntapaikoissa tulee olla myös erikoistason liikunta-alueita. Erikoistason ulkoliikuntapaikkojen sijainnit määritellään kaupunkitasoisesti. Alueellisten liikuntapaikkojen suunnittelussa, laitteiden valinnassa ja rakentamisessa huomioidaan esteettömyyskriteerit.
- Liikuntapalveluissa esteettömyyttä pyritään kehittämään saadun palautteen pohjalta eri kohderyhmät huomioiden.
- Esteettömyys ja saavutettavuus tulevat parhaiten huomioitua uudisrakentamisen ja peruskorjauksen hankkeissa. Kehittämisessä hyödynnetään esteettömyysammattilaisia ja kokemusasiantuntijoita sekä suunnittelu- että testausvaiheessa.
- Kumppaneita on viimeiseksi osallistettu mm. Jätkäsaaren liikuntakeskuksen, KisaHallin sekä Yrjönkadun uimahallin peruskorjaushankkeissa sekä useissa ulkokuntosalihankkeissa.
- Kulttuuripalveluissa eri vammaryhmät on otettu suhteellisen hyvin huomioon kulttuurin kokijoina, mutta tekijöinä heidän yhdenvertaisessa osallistumisessaan on vielä tunnistettu esteitä, kuten esiintymislavojen ja muiden esiintyjien tilojen esteettömyys.
- Kaupungin omien toimipisteiden esteettömyystiedot ovat nähtävillä [Palvelukartalla](#).

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työllistäjänä

Kysymys:

Kaupungin työllistämispalveluissa on määräraha, jota voisi käyttää vammaisten ja pitkäaikaisten ihmisten täsmätyöllistämiseen. Onko kulttuuri- ja liikuntapalvelujen toimialalla suunnitelma täsmätyöllistamisestä?

- Kaupungin henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa 2026–2029 on toimenpide: *Edistämme vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä Helsingin kaupungille, sekä vahvistamme esihenkilöiden osaamista esteettömyydestä rekrytoinneissa.*
- Kuvalla tätä toteutetaan vuonna 2026 niin, että kesällä työllistetään vammaisia nuoria erityisoppilaitoksista (Live, Luovi, Spesia). Kertynyttä osaamista hyödynnetään jatkossa.

Vammaisneuvoston kokouksessa 17.3.2026 esitetyt kysymykset

Kysymys:

Miten vammaisjärjestöille on infottu ”ohituskaistasta” koskien kenttä- ja salivuoroja? Tiedottamisen avulla voitaisiin pitää paremmin huoli soveltavan liikunnan tarjonnasta.

- Emme ole tiedottaneet varsinaisesta ”ohituskaistasta” erikseen, sillä vammaisjärjestöjen vuoroja on vähänlaisesti ja suurin osa on Liikuntaan aktivointi -palvelun alla yhteistyösopimuksilla. Pyrimme tarjoamaan vuoroja tarpeen mukaan.
- Mikäli ”ohituskaistalla” viitataan kumppaniyhteistyön kautta saataviin maksuttomiin tiloihin ja kumppanuuden kautta annettavaa tukea tilojen varaamisessa, on soveltavan liikunnan kumppaniyhteistyöstä viestitty monikanavaisesti ennen kumppanihakua ja sen aikana. Asiaa on viestitty esim. kaupungin järjestöneuvottelukunnassa, avustusinfoissa, Seurafoorumissa, liikunnan kumppanikirjeessä ja sosiaalisessa mediassa. Soveltavaa liikuntaa järjestävällä toimijalla on mahdollisuus saada yhteistyökumppanuuden kautta taloudellista tukea toiminnan järjestämiseksi Helsingissä. Toimijan on myös mahdollista saada toimintaa varten maksutta käyttöönsä kaupungin liikuntatiloja, joiden etsinnässä ja varaamisessa toimijaa myös autetaan liikuntapalveluiden toimesta. Lisäksi yhteistyön kautta toiminta saa näkyvyyttä kaupungin verkkosivuilla ja verkostoissa uusien harrastajien tavoittamiseksi.
- Vammaisjärjestöt, jotka ei ole kumppaniyhteistyön piirissä, hakevat vuorot samalla periaatteella kuin mikä tahansa seura tai muu hakija. Vuoroja katsotaan tapauskohtaisesti, ja jos pystytään, niin niitä tarjotaan suopeammin, mutta jakokriteereissä ei ole erikseen erityisryhmiä vaan kaikkia seuroja ja yhdistyksiä kohdellaan samalla tavalla. Lisätietoja löytyy täältä: [Vuorojenjakokriteerit - Helsinki liikkuu.](#)

Kysymys:

Onko järjestöjen rakennuttamilta liikuntatiloilta vaadittu esteettömyyttä?

- Tällä hetkellä ei ole kovin paljon seuroja, joilla on mahdollisuus rakennuttaa liikuntapaikkoja. Näitä koskevat samat esteettömyyskriteerit kuin kaupungin itse rakennuttamia.

Kysymys:

Sankarit-toiminta alueellista ja mikäli ei ole, voisiko sitä kehittää sellaiseksi niin, että Sankarit-toimintaa olisi myös eri alueiden nuorisotaloissa? Se lisäisi toiminnan saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta, mikä ei nyt toteudu parhaalla mahdollisella tavalla, kun kokoontumiskertoja on harvakseltaan ja keskitetyissä paikoissa.

- Sankarit-toiminta on eri tavoin vammaisille nuorille suunnattua tavoitteellista nuorisotyötä. Toimintaan sisältyy säännöllistä toimintaa, retkiä sekä yhteisöllistä ja osallistavaa tekemistä, ja lisäksi siihen liittyy esittävän taiteen muotoja (esim. teatteri- ja hankeyhteistyö).
- Sankarit-toimintaa järjestetään Lauttasaaren nuorisotalolla. Lisäksi Sörnäisissä järjestettävässä Narrin teatteritoiminnassa on vammaisten nuorten teatteriryhmä ja Itäkeskuksessa sijaitsevan Sirkus Magentan kanssa on myös yhteistyötä.
- Toiminta on kysyttyä ja koetaan merkitykselliseksi. Laajentaminen ja alueellisen saavutettavuuden vahvistaminen edellyttää huolellista suunnittelua, osaamista ja riittäviä toteuttamisen edellytyksiä (mm. ohjauksen turvallisuus, yksilöllisten tarpeiden huomiointi, ennakointi sekä yhteistyörakenteet).
- Toimintamallia on kehitetty määrätietoisesti, ja sitä voidaan tarkastella myös laajennettavaksi vaihteittain, mikäli toteuttamisen edellytykset ja resurssit mahdollistavat.

Kysymys:

Miten voitaisiin Kuva- ja Sotepe-toimialan yhteistyöllä edistää omaishoitajien mahdollisuuksia voida viettää laadukasta vapaa-aikaa lakisääteisillä vapailtaan, esimerkiksi edistämällä mahdollisuuksia päästä uimaan?

- Helsingin liikuntapalvelut ovat olleet omaishoitajille maksuttomia vuodesta 2023 alkaen. Esimerkiksi ohjatun liikunnan kursseille on mahdollista päästä maksutta: [Ilmoittautuminen liikuntakursseille - Helsinki liikkuu.](#)
- Lisätietoja:
  - [Helsingin kaupungin liikuntapalvelut maksuttomia omaishoitajille 1.1.2023 alkaen | Helsingin kaupunki](#)
  - [Ilmoittautuminen liikuntakursseille - Helsinki liikkuu.](#)
- Voimme liikuntapalveluista toimittaa Sotepe-toimialan puolelle lisää tietoa maksuttomista palveluista, joita voidaan sitten viedä eteenpäin omaishoitajille eri yhteyksissä, kuten vaikkapa vastaanotoilla tai tiedotteiden muodossa.

Ehdotus:

Erityisryhmien kanssa tulisi yhteistyötä muissakin kulttuuripalvelujen toimipisteissä kuin Kulttuurikeskus Caisassa.

- Tämä tavoite sisältyy kulttuurikeskusten moninaisuusvisioon.

Ehdotus:

Neuromoninaisuushyllyjä tarvitaan alueellisesti muuallekin kuin Etelä-Haagan kirjastoon ja Jätkäsaareen.

- Tämä viesti välitetään kirjastopalvelukokonaisuudelle.

Kysymys:

Käyttäjien kokemus on, että soveltavan liikunnan kysyntä on suurempaa kuin tarjonta, tämä on huomattu mm. Helsingin Reumayhdistyksessä. Soveltava liikunta ylläpitää merkittävästi toimintakykyä ja voi vähentää muiden palvelujen tarvetta. Onko kaupungilla tietoa soveltavan liikunnan riittävydestä? Kuinka paljon enemmän kysyntää on kuin tarjontaa? Vastaako tarjonta erityyppisiin tarpeisiin oikeassa suhteessa, esimerkiksi tietynlainen vesijumppa lämminvesialtaasta ja jollekin reumajooga tai soveltava jalkapallo? Tätä tulisi selvittää.

- Soveltavan liikunnan ryhmissä liikuntapalveluissa on pienempi täyttöaste kuin esimerkiksi seniorikursseilla, eli toisin sanoen soveltavan liikunnan ryhmissä on tällä hetkellä tilaa. Liikuntapalveluissa on kuitenkin tunnistettu, että kysynnän ja tarjonnan suhdetta olisi syytä tarkastella tarkemmin.
- Tarjolla on mm. vesiliikuntaa ja vesijumppia (ks. myös liikuntakauppa: [Helsingin kaupunki - Varaukset](#)), ryhmäliikuntaa, kuntosalikursseja, tanssia, sählyä, jalkapalloa ja lasten soveltavia kursseja. Tarjonnassa on pyritty nimenomaan monimuotoisuuteen. Soveltavaa liikuntaa tarjotaan sekä kaupungin omien liikuntapalvelujen että kumppaniyhteistöiden osalta.
- Tarjontaa esim. kevään 2026 osalta löytyy täältä:
  - [Lasten ja nuorten soveltavan liikunnan kurssit - Helsinki liikkuu](#)
  - [Aikuisten ja ikääntyneiden soveltavan liikunnan kurssit - Helsinki liikkuu](#)
- Olemme havainneet, että erityisesti soveltavan liikunnan vesijumppa- ja vesiliikuntaryhmät ovat erittäin suosittuja sisältöjä ja näissä kysyntää on usein enemmän kuin tarjontaa. Kaupungilla on tunnistettu ylipäättään, että allasaikaa on riittämättömästi kaikkeen tarpeeseen nähden ja että lämminvesialtaiden määrä on verrattain vähäinen suhteessa kysyntään. Liikuntapalveluissa aloitetaan tänä vuonna selvitys uimahalliverkoston kehittämistarpeista tuleville vuosille ja selvitys on osa vuoden 2026 liikuntapalveluiden toimintasuunnitelmaa.
- Liikuntapalveluissa voidaan vaikuttaa altaiden määrään, muotoon ja laatuun, mutta erityisesti vanhemmissa kohteissa esimerkiksi suojelumääräykset rajoittavat mahdollisuuksia. Muutostöitä tehdään tyypillisesti rakennus- ja perusparannushankkeiden yhteydessä. Rakennushankkeiden tarvepäätökset ja arkkitehti- ja rakennuslupien hyväksyminen edellyttävät jatkossa vielä kattavampaa tietopohjaista tarveanalyysia sekä laajamittaista potentiaalisten asiakkaiden osallistamista. Näin pyrimme saamaan mahdollisimman tarkan ja todellisen kuvan uimahallien käyttäjien tarpeista ja haluamista olosuhteista.

Ehdotus:

Helsingin Astma- ja allergiayhdistys auttaa mielellään omaan asiantuntemukseensa liittyvissä asioissa ja tarjoaa yhteistyötä. Julkisten tilojen oireita aiheuttavat materiaalit ja ihmisten käyttämät hajusteet luovat näkymättömän esteen monelle henkilölle. Tästä on kokemusta erityisesti kulttuuripalveluista, kun ihmiset eivät välttämättä ole pystyneet osallistumaan haluamiinsa tilaisuuksiin.

- Yhteistyötarjous on otettu vastaan ja asiaa lähdetään edistämään.

Ehdotus:

Kuvan keskeisimmistä toiminnan painopisteistä puuttuu vammaiset. Kuvalle tulisi perustaa vammaisuuden asiantuntijan tehtävä.

Kehitysvammatuki 57 on mainittu usein yhteistyökumppanina. Osaamista on muissakin järjestöissä, joiden kanssa myös voisi tehdä yhteistyötä.

- Tätä voidaan lähteä pohtimaan.
- Kehitysvammatuki 57 on tärkeä kumppani, mutta muidenkin kanssa tehdään yhteistyötä. Liikuntapalvelujen ja kulttuuripalvelujen yhteistyökumppaneita on sivulla 1.

Kysymys:

Miten vammaisten ja pitkäaikaissairaiden osallisuuden toteutuminen varmistetaan? Kysytäänkö vammaisilta henkilöiltä ja järjestöiltä heitä koskevissa asioissa?

Kognitiivinen saavutettavuus ja aistiherkkyys pitäisi ottaa palveluiden suunnittelussa nykyistä paremmin huomioon.

- Vastaus sivulla 3 vastaa myös näihin kahteen ensimmäiseen kysymykseen.
- Kognitiivisen saavutettavuuden ja aistiherkkyuden esille nostaminen on tärkeää. Näitä näkökulmia ei ole otettu riittävästi huomioon.

Ehdotus:

Malmin uimahallin laajennuksen esteettömyysasioissa kaupungilla olisi voinut olla pääosakkaana vahvempi rooli. Malmin uimahallin esteettömyysasiat tuotiin varsin myöhäisessä vaiheessa vammaisneuvostolle eikä niihin päässyt enää vaikuttamaan.

- Tähän kiinnitetään jatkossa huomiota vastaavissa tilanteissa.

Ehdotus:

Myös mielenterveys- ja päihdekuntoutujilla on saavutettavuusesteitä, esimerkiksi sopivan liikuntaryhmän löytämisessä.

- Huomio välitetään eteenpäin liikuntapalvelukokonaisuudelle ja muille palvelukokonaisuuksille.